

KRITIKA

Napaberkovani komični elementi

ODER

Ivan Cankar
Za narodov blagor

Režija Matjaž Zupančič
Mestno gledališče ljubljansko

✎ Nika Arhar

Če piker, sarkastičen ton Cankarjevih puščic, usmerjen v razkrinkavanje politične oblasti in njenega prerivanja za vrhove, oluščimo njegove dobe in upoštevamo obsežen ter ozaveščen razvoj kompleksnih kapitalskih in propagandnih mehanizmov, nam ostane samo še blaga komedija.

Postavitev v režiji **Matjaža Zupančiča** je nekonsistentna v odgovoru, kako jo igrati, da bo prepričljiva in vredna uprizoritve. A pri tem vseeno učinkovitejša kot ob izzivu, kaj narediti z etično zavezanim upanjem žurnalista Ščuke kot predstavnikom kritičnega potenciala ljudstva, ki je z izgubljeno naivnostjo minulega stoletja obtičalo brez konteksta. Tako režiser angažirani in rahlo aktivistični moment polaga predvsem v vizualne elemente kot nosilce ironičnega prizvok: organizacija odrskega prostora utripa kot parodija slovenske zastave; s štirimi nemimi pometačicami v rdečih delovnih kombinizonih v ospredju, velikanskim, privzdignjenim modrim kavčem z jasno nakazano linijo troglavega/triglavskega

gospostva kot osrednjo scensko platformo političnih veljakov in tremi visečimi paneli/okni, ki mestoma zasvetijo v barvah slovenske zastave (scenografija **Janje Korun**).

Zupančič tekoče ureja dinamiko odrskega dogajanja v okviru te vizualne simbolike, množico prestavlja z dvignjenega kavča na gola tla in nazaj ter je predvsem slikovit v izrisovanju svojevrstne zabave elitnega krožka. V niansah igralske karakterizacije in kostumografije (**Bjanka Adžić Ursulov**) izpostavi tudi dualnost ideološke orientiranosti Grozdove in Grudnove družine – prva opleta z zapetostjo in blazinami v vzorcih slovenske zastave, druga z glasno sproščenostjo in zlatimi blazinami – a se zdita ta strankarska asociativnost in družbenopolitični boj idejno nebitvena in prvenstveno v funkciji vizualne ter karakterne raznolikosti in dinamike. Kar je pomenljivo že samo po sebi, a vendarle bolj kot kritični kontekst deluje nazorno in dekorativno, nemoteče, medtem ko vpeljava štirih figur nemega ljudstva z biomehanično koreografijo robotih gibov izzveni kot prenapeta gesta brez povezanosti s Ščukovim uporom; tudi **Matic Lukšič** je v Ščukovi začetni neodločnosti pretirano nevtraliziran za občutek resnične groznje.

Največ domiselnosti uprizoritve pokaže, ko se odmakne od teze drame. V Cankarjevi govorici ostaja mestoma

še deklarativna, a v igro vnaša tudi distanco in priča o zavedanju, da gre pri vsem skupaj le za igro. Pri tem sta izjemna **Primož Pirnat**, ki bogatega Gornika oblikuje v burleskni chaplinovski lik, smešno racajoč, dobrodušno naiven in čudaško odlepljen od okrožajoče realnosti, ter **Iva Krajnc Ba-gola** kot energična in lucidna Grudnova žena Helena, ki s skorajda zvezdniško karizmatičnostjo stopa pred svojim soprogom. Njun prizor zapeljevanja na kavču je gibalno izvrstno izdelana karikatura zunaj vseh klišejev in obledelih erotičnih fraz, dinamično koreografirana otroška igra v maniri risanke, utemeljena na karakterni in situacijski komiki (koreografinja **Sinja Ožbolt**). Drugod se komično intrigantne digresije in popkulturne reference pojavljajo le v sledovih, a prav ta drznost najmočnejše nakazuje ne povsem realizirano zamisel tokratnega branja narodovega blagra. Pa čeprav gre za humor s svojim lastnim učinkom in ne za kakšno posebno idejnost. A z ideali je vedno križ. ✕

Prizor zapeljevanja na kavču je gibalno izvrstno izdelana karikatura zunaj vseh klišejev in obledelih erotičnih fraz, dinamično koreografirana otroška igra v maniri risanke, utemeljena na karakterni in situacijski komiki.

Postavitev v režiji Matjaža Zupančiča je nekonsistentna v odgovoru, kako jo igrati, da bo prepričljiva in vredna uprizoritve. 📷 Peter Giodani